

Heby kommuns författningssamling

Kommunfullmäktige

ISSN 2000-043X

**HebyFS
2020:37**
Infördes i
författnings-
samlingen den
14 juli 2020

Finansreglemente för Heby kommunkoncern

Kommunfullmäktige beslutade¹ den 16 juni 2020, om följande reglemente.

¹Kf § 48/2020. Beslutet ersätter HebyFS 2018:05

Innehållsförteckning

ALLMÄNT	3
Övergripande mål för finansverksamheten	3
Kapitalförsörjning	3
Betalningsberedskap	3
Ansvars- och befogenhetsfördelning	4
Övergripande	4
Kommunfullmäktige	4
Kommunstyrelsen	4
Upplåning	4
Riskdefinitioner av betydelse vid upplåning är:	4
Refinansieringsrisk	4
Ränterisk	4
Leasing	5
Likviditetsplanering.....	5
Likviditetsreserv	5
Placeringar	5
KOMMUNAL Borgen	6
Definitioner	6
Ändamål	7
Prövning av borgen	7
Generella Risknivåer	7
Generellt riskåtagande	7
Borgensavgift och administrationsavgift	7
Regler	7
Riskbedömning	8
Säkerheter	8
Försäkring	8
Insyn	8
Giltighetstid	8
Beslut om borgensärenden.....	8

ALLMÄNT

Detta finansreglemente reglerar finansverksamheten inom kommunkoncernen.

Finansreglementet förutsätter samordning mellan Heby kommun och det helägda fastighetsbolaget och dess dotterbolag.

Med kommunkoncern avses Heby kommun och de majoritetsägda bolagen och deras dotterbolag. Ett villkor för att Heby kommun ska lämna borgensgaranti till de majoritetsägda bolagen är att bolagens finansiella riskprofiler är i överensstämmelse med kommunens centrala riskprofil som återspeglas i detta dokument.

Övergripande mål för finansverksamheten

Kapitalförsörjning sker genom främmande/lånat eller eget kapital.

Övergripande mål för finansverksamheten är att:

- säkerställa tillgång till finansiering på kort och lång sikt
- hantera de finansiella risker som uppstår i verksamheten
- sträva efter att uppnå bästa möjliga ränta
- säkerställa en god intern kontroll

Finansreglementet lägger fast mål och regler för kommunkoncernen inom följande områden.

- beslutanderätt, organisation och rapportering
- koncernsamordning av finansverksamheten
- likviditetsplanering
- upplåning och leasing
- placering
- borgen och garantier

Reglementet inkluderar de föreskrifter för kommunens medelsförvaltning som fullmäktige ska fastställa enligt 11 kap 3 § Kommunallagen.

Av kommunfullmäktige fastställt finansreglemente reglerar tillsammans med attestreglemente och delegationsordning vilka instanser och befattningshavare som har rätt att ingå och underteckna avtal med mera för kommunens räkning.

I lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) finns bestämmelser om bokföring och rapportering av finansiella transaktioner och ställning.

Kapitalförsörjning

Verksamheten ska bedrivas utan spekulativa inslag och så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Vid upplåning och skuldförvaltning ska en lämplig balans mellan låg risk och lägsta möjliga finansieringskostnad eftersträvas. Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst, så kallade arbitrageaffär, är inte tillåten. Det innebär dock inte något hinder mot genomförandet av så kallad förfinansieringsåtgärd. Med det menas att vid en marknadsmässigt lämplig tidpunkt tidigarelägga upptagande av lån som inte omgående behövs för att finansiera en beslutad investering.

Betalningsberedskap

Brister i betalningsberedskapen kan ge upphov till likviditetsproblem vilket kan leda till svårigheter att genomföra investeringar, omsätta lån eller svårigheter att klara löpande betalningar. Bristande betalningsberedskap ska undvikas genom likviditetsplanering, likvida reserver och upplåningens utformning.

Likvida reserver består av likvida tillgångar och lånelöften med mera. Likvida tillgångar är sådana tillgångar som med kort varsel kan omvandlas till bankmedel utan större kostnader.

Ansvars- och befogenhetsfördelning

Övergripande

För kommunkoncernen ska följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla.

Kommunfullmäktige

Beslutar om finansreglemente

Beslutar om ramar/limits för upplåning samt övriga finansiella mål.

Kommunstyrelsen

Ansvarar för kommunens medelsförvaltning.

Inom ramen för fullmäktiges delegation, beslutar styrelsen, eller den styrelsen utser, om upplåning, placering av medel, externa förvaltningsuppdrag samt förvaltning av andra organisationers medel.

Kommunstyrelsen får rapportering från förvaltningen om utvecklingen inom finansverksamheten.

Ansvarar för att löpande föra strategiska diskussioner samt följa utvecklingen inom finansverksamheten genom att ta del av den månadsvisa finansiella rapporteringen av aktuell belåning, aktuella räntekostnader samt beskrivning av omvärldssituationen.

Att fatta beslut i finansiella ärenden som i jämförelse med den löpande finansverksamheten är nya eller är av ovanlig konstruktion.

I de helägda bolagen bedrivs finansiell verksamhet i den omfattning som krävs för den löpande ekonomiska förvaltningen. I detta ingår att bedriva cash management och att i samråd med Kommunstyrelsen göra upplåningar och placeringar.

Upplåning

I lag om kommunal redovisning definieras vad som ska anses vara kort- respektive långfristig upplåning.

I samband med beslut om årsbudget fattar kommunfullmäktige beslut om storleken av den långfristiga nyupplåning som ska gälla för budgetåret, så kallade limitar.

Omsättning av gamla lån handläggs av och undertecknas av kommunens firmatecknare eller det helägda bolagets firmatecknare.

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar och för att trygga kommunens kortfristiga betalningsberedskap.

Kommunens upplåning ska ske med beaktande av kommunens likviditetssituation och den egna investeringstakten. Upplåningen ska ske till lägsta möjliga kostnad, till betryggande säkerhet och utan spekulativa inslag.

Riskdefinitioner av betydelse vid upplåning är:

- Med **refinansieringsrisk** avses risken att Heby kommun inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår eller att refinansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor.
- Med **ränterisk** avses risken att låsa fast alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge och risken att finansieringskostnaden ökar vid rörlig ränta.

Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisken skall begränsas genom att förfallostrukturen avseende finansieringen sprids över tiden. Följande begränsningar gäller:

- Maximalt får 20 % av skuldportföljen förfalla inom de närmaste 12 månaderna.
- Övriga kapitalförfall skall spridas jämt över tiden så att maximalt 20 % av skuldportföljen förfaller ett enskilt år.

Ränterisk

Ränterisken skall begränsas genom fastställda restriktioner för andelen kort och lång räntebindning. Därigenom begränsas risken som en uppgång i marknadsräntan får.

- Maximalt får 30 % av skuldportföljen ha en räntebindning som understiger 1 år.

- Skuldportföljens räntebindning får inte överstiga 25% ett enskilt år.
- Skuldportföljens räntebindning bör inte överstiga 15% ett enskilt år.
- Räntebindningstiden för enskilda lån får inte överstiga 10 år.
- Högst 50% av koncernens låneskuld bör placeras med rörlig ränta

Leasing

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal som innebär att leasingtagaren, trots att denne inte har den legala äganderätten till leasingobjektet i allt väsentligt åtnjuter de ekonomiska förmåner och bär de risker som är hänförliga till objektet. Finansiell leasing ska endast betraktas som en finansieringsform. Finansiell leasing jämförs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i detta finansreglemente.

Operationell leasing är mer att likna vid långtidshyra eftersom restvärdesrisken kvarstår hos leasegivaren/säljaren av tillgången. För bolaget sker upphandling och tecknande av kontrakt av verkställande direktören.

Likviditetsplanering

För att nå en effektiv penninghantering ska likviditetsplaneringen för hela kommunkoncernen vara samordnad och transparent mellan kommunens olika aktörer. Likviditetsplanerna ska vara rullande och avse in- och utbetalningar under de närmaste tolv månaderna och revideras två gånger per år. Härutöver ska större förväntade avvikelser i penningflödet utan anmaning rapporteras till Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ansvarar för att förvaltningarnas och koncernföretagens planer sammanställs i en gemensam likviditetsplan för kommunkoncernen.

Likviditetsreserv

För att säkerställa en tillfredsställande likviditetsreserv ska Kommunstyrelsen säkerställa att likvida medel som motsvarar tre månaders nettoutflöde och som kan frigöras inom tre bankdagar finns att tillgå.

Likvida medel definieras för kommunkoncernen som

- kassa, bank och plusgiro,
- outnyttjade, kontrakterade checkräkningskrediter och kreditfaciliteter (lånelöften m.m.),
- marknadsvärdet på placerade medel i omsättningsportföljen som kan frigöras inom två bankdagar.

Kommunstyrelsen ska följa upp likviditetsrisken och göra en sammanställning som tydligt visar att likviditetsrisken hålls inom föreskrivna ramar.

Överskottslikviditet ska i första hand användas enligt följande ordning

1. återbetala utestående krediter
2. placeras i enlighet med denna finansreglementets skrivningar

Placeringar

Om överskottslikviditet uppstår får dessa placeras i avvaktan på att lån förfaller till betalning, amortering kan göras eller till dess att medlen behövs för investeringar eller andra ändamål. Placering ska främst ske i ränteplaceringar med hög kreditvärdighet och med låg likviditetsrisk.

Vid placering i värdepappersfonder ska värdepappersfonderna vara registrerade hos Finansinspektionen. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiserats med kort varsel samtidigt som den genomsnittliga kreditvärdigheten ska vara tillfredsställande.

För att minimera risken för kapitalförluster ska placeringar främst ske i kreditvärdiga räntebärande värdepapper med hög likviditet. Med kreditvärdiga räntebärande värdepapper med hög likviditet avses att dessa vid behov kan omsättas på den finansiella marknaden.

Med kreditrisk menas risken för att låntagaren/emittenten inte fullgör sina betalningsförpliktelser, till följd av exempelvis insolvens eller konkurs. Kreditrisken kontrolleras genom att limiter i nedanstående uppställning inte överskrids.

Enskilda emittenters kreditvärdighet betygssätts av kreditvärderingsinstitut såsom bland annat Standard & Poor och Moody's men där officiell rating saknas kan även en så kallad "skuggrating" alternativt kreditcoremodell från Swedbank användas.

Procentsatserna nedan avser limiter för placeringar i obligationer och ska beräknas mot obligationsportföljens marknadsvärde.

1. AAA-ratade obligationer eller emittenter, statsobligationer, kommunobligationer eller bostadsobligationer = Max 100 % tillåtet (ingen begränsning per emittent)
2. Övriga IG-emittenter ner till BBB- (officiell rating, skuggrating eller motsvarande kreditscore från Swedbank) = Max 100 % av portföljen (max 10% av portföljens värde per emittent – exkludera kategori 1 i beräkningen)
3. High Yield-emittenter från BB+ till BB-/B- (officiell rating, skuggrating eller motsvarande kreditscore från Swedbank) = max 20 % av portföljen (max 10% av portföljens värde per emittent – exkludera kategori 1 i beräkningen)

Placeringar i utländsk valuta är inte tillåtna.

Placering medges ej i företag som har som huvudsaklig inriktning att producera eller sälja krigsmateriel, pornografi eller tobaks- och alkoholvaror.

Placering medges ej i företag inom olja, kol, och fossilgasindustrin.

För pensionsmedel får dessutom placering ske:

- A. Enligt de stadgar som antagits för Uppsala gemensamma pensionsstiftelse enligt beslut KF 2012-11-20; dnr 2012/166.

KOMMUNAL BORGEN

Definitioner

Vid *enkel borgen* är borgensmannen förpliktigad att betala det gäldenären själv inte kan återbetala. Detta innebär att borgenären (långgivaren) måste visa att utmätning hos huvudgäldenären (låntagaren) misslyckats. Om långgivaren trots dessa åtgärder inte får betalt får hänvändelse till borgensmannen ske för infriande av betalningsskyldigheten.

Vid *proprieborgen* förbinder sig borgensmannen att teckna borgen såsom för egen skuld. En borgensförbindelse med sådan lydelse innebär att borgensmannen iklätt sig ett preliminärt ansvar för huvudgäldenärens (låntagarens) skuld. Detta medför att borgenären (långgivaren) vid denna typ av borgen kan söka betalning antingen av huvudgäldenären (låntagaren) eller av borgensmannen. Proprieborgen är den mest vanliga borgensformen.

En *generell borgen* är av variant av proprieborgen och är från risk synpunkt den mest heltäckande borgensformen. Den avser inte enbart säkerhet för befintlig skuld utan omfattar även tillkommande skuld till borgenären (långgivaren). En generell borgen kan vara begränsad till beloppet men omfatta alla skuldförbindelser för lån, som huvudgäldenären (låntagaren) tagit upp och även innefatta av borgensmannen inte kända skuldförbindelser. Sammantaget innebär detta för borgensmannen, att denne står risk såsom för egen skuld för samtliga av huvudgäldenärens (låntagarens) skulder.

Fyllnadsborgen är en variant på enkel borgen, som nyttjas i samband med lån där säkerhet lämnats även i form av panträtt i den belånade egendomen. Borgensmannens betalningsansvar inträder först sedan pantsäkerheten inte har befunnits räcka till för att betala låntagarens skuld. För Heby kommuns vidkommande utgör fyllnadsborgen säkerhet för bostadslån åt enskilda egnahemsägare, det s.k. kommunala förlustansvaret.

Ett borgensåtagande innebär en kreditrisk för kommunen då kommunen åtar sig att fullfölja betalningsförpliktelser för huvudgäldenärens (låntagarens) räkning i det fall denne inte kan fullgöra sina åtaganden.

Ändamål

Syftet med att lämna kommunal borgen är att stimulera sådan verksamhet som kommunen har ett ansvar för, utan att kommunen får ett huvudmannaskap. Dessutom skall verksamheten vara till väsentlig nytta för kommunens innevånare. Detta innebär att verksamheten skall vara inom ramen för den verksamhet som kommunen själv kan bedriva, dvs. inom den kommunala kompetensen.

Prövning av borgen

Efter särskild prövning kan Heby kommunen lämna borgen till olika typer av organisationer. Denna prövning skall omfatta såväl den ekonomiska risken (en allsidig riskanalys och kreditprövning) som verksamhetens art. Heby kommun har generellt en restriktiv inställning till nya beslut om kommunal borgen.

Generella Risknivåer

Borgensåtaganden kan delas in i tre riskgrupper där åtaganden i riskgrupp ett har högsta risk. Indelning ser ut enligt följande:

Riskgrupp I

Föreningsåtaganden (både ideella och ekonomiska föreningar)

Förlustgarantier för småhus enligt vissa tidigare statliga förordningar. Inga nya förlustgarantier eller borgen för småhus till enskild kommer att tecknas.

Övriga åtaganden åt enskilda (både fysiska och juridiska personer)

Riskgrupp II

Delägda kommunala företag

Riskgrupp III

Helägda kommunala företag

Riskenivåerna är utformade schablonmässigt utifrån hur stor procent av respektive riskgrupp, som inom två år kan utlösas och medföra kapitaltäckning för kommunen i sin roll som borgensman.

Generellt riskåtagande Kommunfullmäktige ska varje år fastställa en övre borgensgräns för kommunen totalt samt en per riskgrupp. Den övre gränsen ger då uttryck för kommunens totala riskenivå, som också utgör en indikation på kreditvärdighetens belastning genom borgensåtaganden.

Borgensavgift och administrationsavgift

Det förekommer att kommuner tar ut en särskild borgensavgift eller motsvarande som en särskild riskpremie. Det är således inte fråga om någon särskild utdelning utan en ren ersättning för en ökad risktagning.

Att teckna en borgen innebär en minskad risk för banken (borgensären), vilket visas genom en lägre ränta. För lämnad borgen tar Heby kommun ut en i budget fastställd borgensavgift. I borgensavgiften inkluderas även kommuns administrativa omkostnader i samband med beviljande av kommunal borgen.

RKR (Rådet för kommunal redovisning) har i råd (RKR 10:2) stadgat att en avsättning får göras om det finns risk för att ett troligt utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt om en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Ett borgensåtagande i sig är således inte ett skäl för borgensavsättning.

Regler

Borgensteckning får endast ske för lån till investeringar i organisationer med säte i kommunen om det inte föreligger särskilda skäl för annat. Investeringen i sig ska bidra positivt till en stor andel av kommunens innevånare och vara till nytta för dessa. Nyttan bör inte vara allt för geografiskt eller demografiskt begränsad. Verksamhetens skall dessutom ha en varaktig karaktär och i övrigt ligga inom den kommunala kompetensen.

Riskbedömning

Beslut om borgen skall innehålla en bedömning av den risk kommunen tar. Bedömningen skall avse en kreditvärdering av låntagaren, bedömning av lån, låneobjekt och lånevillkor samt möjlighet att finansiera objektet på annat sätt och kostnaden för alternativ finansiering. Kommunens borgensåtagande får inte äventyra eller fördyra kostnaden för den egna upplåningen.

För lämnande av borgen skall följande kriterier vara uppfyllda:

Lånet skall vara upptaget i svenska kronor.

Borgen beviljas inte för organisationer/personer som har skulder till staten gällande skatter eller arbetsgivaravgifter, har betalningsanmärkningar eller som tidigare inte skött sina åtagande och betalningar mot kommunen.

Investering, som ligger till grund för borgensansökan, skall inte ha påbörjats innan ansökan om borgen kommer till kommunen.

Den ekonomiska insatsen, med monetära medel, som en organisation själv gör ska motsvara minst 20 procent av den totala investeringen avseende riskgrupp I definierad ovan.

Säkerheter

Vid tecknande av borgen kan kommunen kräva säkerheter i olika former. Ytterligare belåning får inte ske i panträtt utan borgensmans/Heby kommuns medgivande. Nedskrivning av borgensåtagande ska ske i takt med att lånebeloppet amorteras.

Försäkring

Investeringar som finansieras med lån där kommunal borgen beslutas skall vara försäkrat till ett värde som minst motsvarar Heby kommuns borgensåtagande. Heby kommun skall hållas underrättad om försäkringen hela den tid borgensåtagandet gäller.

Insyn

Vid kommunal borgen ska Heby kommun ha tillgång till låntagarens löpande redovisning och årsredovisning. Kommunen ska som borgensman vid behov representeras i låntagarens beslutande organ. För enskild person ska på uppmaning av borgensmannen redogöra för sin ekonomiska situation. Större förändringar i låntagarens situation ska omedelbart meddelas borgensmannen.

Giltighetstid

Utgångspunkten för kommunal borgen är att den inte är tidsbegränsad. Om kommunen beslutar om tidsbegränsad borgen ska det tydligt framgå av beslutet annars är borgensåtagandet tills vidare. Dock ska Heby kommun som borgensman se till att det om möjligt av villkoren i skuldebrevet framgår att borgensmannen skriftligt kan begära att borgensmännen säger upp lånet till betalning.

Beslut om borgensärenden

Kommunfullmäktige beslutar om ett borgensåtagande överstiger 1 000 000 kr. För belopp understigande 1 000 000 kr och inom de av kommunfullmäktige beslutade borgensgränserna beslutar kommunstyrelsen.

Ansökan om kommunal borgen ska ställas till kommunstyrelsen.

Detta reglemente gäller från den 14 juli 2020.

Olof Nilsson
Kommunfullmäktiges ordförande

Emma Burstedt
Kommundirektör